

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 8 Ιουνίου 2023
(OR. en)

10411/23

AG 48
INST 209
JAI 822

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	8 Ιουνίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 311 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Πρόταση για σύσταση διοργανικού φορέα δεοντολογίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 311 final.

συνημμ.: COM(2023) 311 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.6.2023
COM(2023) 311 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Πρόταση για σύσταση διοργανικού φορέα δεοντολογίας

1. Εισαγωγή

Η δημοκρατία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να ευδοκιμήσει μόνο σε ένα πλαίσιο εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών και των θεσμικών οργάνων που τους υπηρετούν. Η ισχύς μιας δημοκρατίας εξαρτάται από τον βαθμό νομιμότητάς της. Αυτό ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις αλλά αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία σε εποχές πολλαπλών κρίσεων με σημαντικό αντίκτυπο στους λαούς της ΕΕ που πρέπει να μπορούν να εμπιστεύονται τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα πρόσωπα που ηγούνται των οργάνων αυτών. Τα αρραγή πλαίσια δεοντολογίας και διαφάνειας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της χρηστής διακυβέρνησης και συμβάλλουν στην πρόληψη άλλων φαινομένων όπως η διαφθορά και οι αθέμιτες παρεμβάσεις στη δημοκρατική διαδικασία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη καθιερώσει αυστηρά πρότυπα διακυβέρνησης και δεοντολογίας. Όταν διαπιστώνονται παραπτώματα ή αμέλειες, υπάρχουν κανόνες και διαδικασίες για την επανόρθωσή τους. Οι υψηλές ηθικές αρχές της ακεραιότητας και της διαφάνειας, που πρέπει να τηρούνται απαρεγκλίτως, είναι απολύτως αναγκαίες προκειμένου να διατηρηθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω η εμπιστοσύνη των πολιτών στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τους επικεφαλής αυτών. Οι αρχές αυτές είναι επίσης ουσιαστικές για την προάσπιση της ανεξαρτησίας των θεσμικών οργάνων και της ακεραιότητας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε κάθε θεσμικό όργανο, καθώς και της νομιμότητας της Ένωσης συνολικά. Για να συνεχίσουν να εξυπηρετούν τον σκοπό τους και να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των πολιτών, οι εν λόγω κανόνες και διαδικασίες χρήζουν διαρκούς επικαιροποίησης.

Η παρούσα πρωτοβουλία συνάδει, συνεπώς, με τη δράση της Επιτροπής σε σχέση με το κράτος δικαίου, με τη δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς¹ που παρουσίασε η Επιτροπή στις 3 Μαΐου, με την επικείμενη δέσμη μέτρων για την προάσπιση της δημοκρατίας και με τη διοργανική συμφωνία για ένα υποχρεωτικό μητρώο διαφάνειας που συνάφθηκε μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής στις 20 Μαΐου 2021².

Η δεοντολογία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του τρόπου λειτουργίας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, και των ανθρώπων που τα υπηρετούν. Σε αυτό το πλαίσιο, οι συνθήκες της ΕΕ κατοχυρώνουν μια σειρά αρχών και κανόνων για τη διασφάλιση της καλής διαγωγής των μελών των θεσμικών οργάνων σε σχέση με την ανεξαρτησία και των ακεραιότητα των εν λόγω οργάνων. Τα περισσότερα θεσμικά όργανα επέλεξαν να υιοθετήσουν πιο εξειδικευμένα τις αρχές και τους κανόνες που προαναφέρθηκαν, στους εσωτερικούς κανονισμούς τους και/ή σε κώδικες δεοντολογίας για τα μέλη τους.

¹ [Καταπολέμηση της διαφθοράς: Αυστηρότεροι κανόνες για την καταπολέμηση της διαφθοράς.](#)

² Διοργανική συμφωνία της 20ής Μαΐου 2021 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα υποχρεωτικό Μητρώο Διαφάνειας (ΕΕ L 207 της 11.6.2021, σ. 1), [EUR-Lex - 32021Q0611\(01\) - EL - EUR-Lex \(europa.eu\).](#)

Ωστόσο, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ εφαρμόζουν διαφορετικά πλαίσια δεοντολογίας για τα μέλη τους βασιζόμενα στις διάφορες διατάξεις των Συνθηκών. Παρόλο που ορισμένες διαφορές μπορεί να απορρέουν από τους διαφορετικούς ρόλους του κάθε θεσμικού οργάνου βάσει των Συνθηκών και από τους διαφόρους κινδύνους που είναι εγγενείς κατά την εκτέλεση των καθηκόντων των μελών τους, είναι σήμερα σαφές ότι πρέπει να θεσπιστεί μια κοινή δέσμη βασικών προτύπων δεοντολογίας και να κατοχυρωθεί η συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων.

Οι σοβαρότατες αποκαλύψεις και ισχυρισμοί που είδαν το φως της δημοσιότητας στο τέλος του προηγούμενου έτους κατέδειξαν ότι, όπου και αν συμβούν και όποιος και αν είναι ο αριθμός των εμπλεκόμενων, τέτοιου είδους φαινόμενα πλήττουν το κύρος όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ως αποτέλεσμα, εκδηλώνεται απαίτηση για αυστηρότερους κανόνες αλλά και για περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων και των μηχανισμών για την επιβολή τους προκειμένου να διασκεδαστούν οι ανησυχίες και να διασφαλιστεί η συνοχή και η εύκολη κατανόηση των εφαρμοστέων κανόνων τόσο από τα μέλη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όσο και από τους πολίτες.

Στην ειδική έκθεση αριθ. 13/2019³, το Ελεγκτικό Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν θεσπίσει, σε μεγάλο βαθμό, επαρκή πλαίσια δεοντολογίας (τόσο για τα μέλη όσο και για τους υπαλλήλους τους). Προσδιόρισε επίσης ορισμένους τομείς στους οποίους ο βαθμός κάλυψης, η εξειδίκευση, η σαφήνεια και το επίπεδο καθοδήγησης επιδέχονται βελτιώσεις και εναρμόνιση. Σύμφωνα με την έκθεση, το Ελεγκτικό Συνέδριο εντόπισε επίσης ότι υπάρχουν περιθώρια για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των θεσμικών οργάνων σχετικά με ζητήματα δεοντολογίας.

Ωστόσο, και σε αντίθεση με τους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων των ανώτερων διευθυντικών στελεχών, που υπάγονται στις λεπτομερείς δεοντολογικές υποχρεώσεις που θεσπίστηκαν από τον νομοθέτη στον τίτλο II του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης της ΕΕ ο οποίος εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 336 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)⁴, δεν υπάρχει προς το παρόν ένα ελάχιστο πλαίσιο κοινών προτύπων δεοντολογίας για τα μέλη ούτε θεσμοθετημένοι μηχανισμοί που να προβλέπουν την εκπόνηση, τον συντονισμό ή την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων σχετικά με τα πρότυπα δεοντολογίας που οφείλουν να τηρούν τα μέλη τους. Αυτό το κενό, σε συνδυασμό και με την απουσία κοινών ελάχιστων προτύπων δεοντολογίας για τα μέλη, φιλοδοξεί να καλύψει η παρούσα πρωτοβουλία προτείνοντας τη σύσταση φορέα

³ [Ειδική έκθεση αριθ. 13/2019: «Πλαίσια δεοντολογίας των ελεγχθέντων θεσμικών οργάνων της ΕΕ: υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης \(europa.eu\)»](#).

⁴ Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των υπαλλήλων καθορίζονται στα άρθρα 11 έως και 26α· το άρθρο 10 θεσπίζει διοργανική επιτροπή κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και το άρθρο 110 προβλέπει υποχρέωση διαβούλευσης με τη διοργανική επιτροπή κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης όταν ένα θεσμικό όργανο εκδίδει γενικές εκτελεστικές διατάξεις· επιπροσθέτως, προβλέπει υποχρέωση των θεσμικών οργάνων να διαβουλεύονται τακτικά μεταξύ τους σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ενώ καθιερώνει μητρώο των κανόνων όλων των θεσμικών οργάνων για την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης της ΕΕ.

δεοντολογίας με δικαιοδοσία που θα εκτείνεται στα μέλη όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Η Επιτροπή ενέκρινε την παρούσα πρόταση για συμφωνία μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των δύο συμβουλευτικών οργάνων η οποία θα έχει εφαρμογή σε όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 13 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Η παρούσα πρόταση θα διαβιβαστεί, συνεπώς, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δύναται, μετά από αίτημά της, να προσχωρήσει ως συμβαλλόμενο μέρος στην παρούσα συμφωνία όταν αυτή τεθεί σε ισχύ.

Η προτεινόμενη συμφωνία περιέχει επίσης ρυθμίσεις οι οποίες επιτρέπουν στα λοιπά όργανα, οργανισμούς και υπηρεσίες της Ένωσης, πέραν των συμμετεχόντων θεσμικών οργάνων, να εφαρμόζουν οικειοθελώς ολόκληρη τη δέσμη των υφιστάμενων και μελλοντικών προτύπων που θα εκπονεί ο φορέας στους κανόνες που ισχύουν για τα πρόσωπα, εκτός των υπαλλήλων τους, που κατέχουν αξιώματα ανάλογα με εκείνα που εμπίπτουν στην εν λόγω συμφωνία. Σε αυτή την περίπτωση, το εκάστοτε λοιπό όργανο, οργανισμός ή υπηρεσία θα συμμετέχει σε ανταλλαγή απόψεων με τον φορέα δεοντολογίας σχετικά με τους αντίστοιχους εσωτερικούς κανόνες του/της. Ανταλλαγές απόψεων θα πραγματοποιούνται κατά την εκπόνηση νέων προτύπων ή κατά την επικαιροποίηση ήδη υφιστάμενων προτύπων.

2. Μια διοργανική προσέγγιση της δεοντολογίας και της ακεραιότητας

Η δυνατότητα εκπόνησης των εσωτερικών κανόνων που θα εφαρμόζονται στα μέλη του αποτελεί μέρος της θεσμικής αυτονομίας του κάθε θεσμικού οργάνου, η οποία συνιστά αρχή του ενωσιακού δικαίου. Ωστόσο, είναι προς το συμφέρον των πολιτών και των ίδιων των θεσμικών οργάνων να διαθέτει καθένα εξ αυτών ένα ισχυρό πλαίσιο δεοντολογίας για τα μέλη του. Το κύρος της ΕΕ συνολικά εξαρτάται από το κύρος των θεσμικών οργάνων συνολικά και από την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας από όλα τα μέλη τους.

Οι πολιτικές κατευθύνσεις της Προέδρου της Επιτροπής παρείχαν στήριξη στη δημιουργία ενός τέτοιου διοργανικού φορέα δεοντολογίας και η Επιτροπή εργάζεται έκτοτε για τον σκοπό αυτό σε συνεργασία με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Στην ψήφισμα της 16ης Σεπτεμβρίου 2021, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε ότι *«ένας ενιαίος ανεξάρτητος φορέας δεοντολογίας της ΕΕ θα μπορούσε να διασφαλίσει καλύτερα τη συνεπή και πλήρη εφαρμογή των προτύπων δεοντολογίας σε όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι δημόσιες αποφάσεις λαμβάνονται με γνώμονα το κοινό καλό και την εμπιστοσύνη των πολιτών στα θεσμικά όργανα της ΕΕ»*.

Όπως εξηγήθηκε ανωτέρω, μία από τις συστάσεις της ειδικής έκθεσης⁵ του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τα πλαίσια δεοντολογίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής είναι ακριβώς ότι τα ελεγχθέντα θεσμικά όργανα θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε θέματα δεοντολογίας.

Πράγματι, σημασία δεν έχει μόνον η θέσπιση και η εφαρμογή σαφών κανόνων δεοντολογίας και διαφάνειας από το κάθε θεσμικό όργανο της ΕΕ. Είναι εξίσου σημαντικό να διασφαλίζεται ότι όλα τα θεσμικά όργανα:

- ο εφαρμόζουν σαφή, διαφανή και εξίσου αυστηρά πρότυπα ακεραιότητας και ανεξαρτησίας, με δέοντα σεβασμό στις διαφορές τους όπου χρειάζεται και
- ο διαθέτουν τους ίδιους αποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου και επιβολής.

Η σύσταση διοργανικού φορέα δεοντολογίας μπορεί να εξυπηρετήσει ακριβώς αυτόν τον σκοπό, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη την αυτονομία του κάθε θεσμικού οργάνου. Θα επιτρέψει στα συμμετέχοντα θεσμικά όργανα να αποκομίσουν όφελος από τις αμοιβαίες εμπειρίες τους, να διδαχθούν το ένα από το άλλο, και να θεσπίσουν μια κοινή δέσμη ελάχιστων προτύπων δεοντολογίας.

Η θέσπιση κοινής δέσμης ελάχιστων προτύπων, η καλλιέργεια μιας κοινής νοοτροπίας για τα μέλη όλων των θεσμικών οργάνων, η καλύτερη κατανόηση του πλαισίου δεοντολογίας από το κοινό και η μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με το τι είναι αποδεκτό και τι όχι, για τους πάντες εντός και εκτός των θεσμικών οργάνων, καθώς και σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα θεσμικά όργανα επιβάλλουν την εφαρμογή αυτών των κανόνων, θα είχαν συνδυαστικά ως αποτέλεσμα σημαντική βελτίωση.

Η παρούσα διοργανική πρωτοβουλία θα καταδείξει τη σημασία που αποδίδεται από όλα τα θεσμικά όργανα στα αυστηρά πρότυπα δεοντολογίας καθώς και στην εφαρμογή τους, και θα συμβάλει ως εκ τούτου στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στα θεσμικά όργανα και τα μέλη τους.

Με τη σύσταση του φορέα δεοντολογίας θα υπάρξει, για πρώτη φορά, θεσμοθετημένος μηχανισμός για τον συντονισμό και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων και για τη θέσπιση των κοινών προτύπων δεοντολογίας των μελών τους.

Η σπουδαιότητα της υιοθέτησης μιας διοργανικής προσέγγισης έχει ήδη αποδειχθεί από άλλες πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στη λειτουργία των θεσμικών οργάνων με ανοικτό και διαφανή τρόπο σε ένα πλαίσιο δεοντολογίας.

Όσον αφορά τους υπαλλήλους των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, η εμπειρία δείχνει ότι οι υφιστάμενοι μηχανισμοί και δομές μπορούν να εξασφαλίσουν με επιτυχία μια κοινή διοργανική προσέγγιση όταν αυτό απαιτείται από το εκάστοτε υπό εξέταση θέμα. Κατά πρώτον, οι υπάλληλοι όλων των θεσμικών οργάνων υπόκεινται στις κοινές και λεπτομερείς

⁵ [Ειδική έκθεση αριθ. 13/2019: «Πλαίσια δεοντολογίας των ελεγχθέντων θεσμικών οργάνων της ΕΕ: υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης \(europa.eu\)»](#).

υποχρεώσεις που κατοχυρώνονται στα άρθρα 11 έως 24 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως έχουν εκδοθεί από το Κοινοβούλιο και του Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 336 ΣΛΕΕ. Αυτό διασφαλίζει την εφαρμογή των ίδιων προτύπων και κανόνων στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης της ΕΕ. Κάθε θεσμικό όργανο έχει θεσπίσει εσωτερικό κανονισμό για την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, μεταξύ άλλων στον τομέα της δεοντολογίας. Με στόχο τη διαφάνεια και την προώθηση της συνεπούς εφαρμογής του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, οι κανόνες για την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης συγκεντρώνονται σε μητρώο που τηρείται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελούν αντικείμενο έκθεσης η οποία υποβάλλεται ανά τριετία από την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (άρθρο 110 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης) σχετικά με τους κανόνες που θεσπίζονται από το κάθε θεσμικό όργανο για την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Η πιο πρόσφατη έκθεση⁶ διαπιστώνει περαιτέρω σύγκλιση μεταξύ των θεσμικών οργάνων σε σημαντικό αριθμό θεμάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο κανόνων εφαρμογής κατά την περίοδο στην οποία αναφέρεται η έκθεση, μεταξύ των άλλων στους τομείς της δεοντολογίας και της ακεραιότητας.

Με στόχο την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτών των εδραιωμένων μηχανισμών συντονισμού για τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, η Επιτροπή καλεί όλα τα θεσμικά όργανα που υπάγονται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης να εξετάσουν, κατά προτεραιότητα, τις δυνατότητες για ανταλλαγή ορθών πρακτικών και διδαγμάτων και, όπου χρειάζεται, πιθανούς τομείς για περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων για το προσωπικό. Το έργο αυτό μπορεί να αναληφθεί στο επίπεδο του Σώματος των Προϊσταμένων Διοίκησης. Τα μέλη του προσωπικού δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, δεδομένου ότι υπάρχουν ήδη διοργανικοί μηχανισμοί συντονισμού για θέματα δεοντολογίας των μελών του προσωπικού. Εντός των ορίων του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και μέσω του σώματος των προϊσταμένων διοίκησης, τα συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας συμφωνίας θα πρέπει να δεσμευτούν να καταβάλουν προσπάθειες για ισοδύναμο επίπεδο προτύπων με εκείνα που θεσπίζει ο φορέας όσον αφορά τους γενικούς διευθυντές και υπαλλήλους ισοδύναμων καθηκόντων. Ο διοργανικός διάλογος θα πρέπει επίσης να διερευνήσει το ενδεχόμενο περαιτέρω εναρμόνισης των κανόνων και των πρακτικών που αφορούν τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις συνεδριάσεις ανώτερων διευθυντικών στελεχών τους με οργανώσεις και αυτοαπασχολούμενα άτομα για ζητήματα που αφορούν τη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή πολιτικών στην Ένωση στο πλαίσιο του διαλόγου με τα

⁶ Έκθεση της Επιτροπής της 28ης Μαΐου 2021 προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τους κανόνες που θέσπισε η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή κάθε θεσμικού οργάνου για την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ([COM\(2021\) 258 final](#))

ενδιαφερόμενα μέρη. Η Επιτροπή δηλώνει πρόθυμη να μοιραστεί την εμπειρία που έχει αποκομίσει από σχεδόν 10 έτη εφαρμογής της σχετικής εσωτερικής απόφασής της⁷.

Αξιοποιώντας τη θετική εμπειρία που αποκομίστηκε από προηγούμενη συμφωνία του 2014, η διοργανική συμφωνία για ένα υποχρεωτικό Μητρώο Διαφάνειας που συνάφθηκε το 2021 μεταξύ της Επιτροπής, του Κοινοβουλίου και, για πρώτη φορά, του Συμβουλίου καταδεικνύει τη σημασία μιας διοργανικής προσέγγισης στον τομέα αυτό. Η εν λόγω συμφωνία θεσπίζει αρχές και κανόνες για μια συντονισμένη προσέγγιση με σκοπό τη διαφανή και δεοντολογική εκπροσώπηση των ομάδων συμφερόντων, καθώς και για διαφανείς αλληλεπιδράσεις σε ένα πλαίσιο δεοντολογίας μεταξύ των τριών ανωτέρω θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των ομάδων συμφερόντων σε επίπεδο ΕΕ.

Η διοργανική συμφωνία της 25ης Μαΐου 1999 μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής σχετικά με τις εσωτερικές έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα της σημασίας που ενέχει η διοργανική προσέγγιση για την εφαρμογή των κανόνων δεοντολογίας και ακεραιότητας⁸. Η συμφωνία διασφαλίζει ότι οι έρευνες διενεργούνται υπό ισοδύναμες συνθήκες σε όλα τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.

3. Ένας διοργανικός φορέας δεοντολογίας

3.1. Σύνθεση

Αποστολή του φορέα είναι η ανάπτυξη κοινών ελάχιστων προτύπων δεοντολογίας για τη διαγωγή των μελών των θεσμικών και των συμβουλευτικών οργάνων που απαριθμούνται στο άρθρο 13 της ΣΕΕ και, εφόσον υποβάλει αίτημα προσχώρησης, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Στη σύνθεση του φορέα δεοντολογίας θα συμμετέχει ένα μέλος από κάθε συμμετέχον θεσμικό όργανο, καλούμενο, στη Συμφωνία, «συμβαλλόμενο μέρος». Με στόχο τη διασφάλιση της ομαλής και αδιάλειπτης λειτουργίας του φορέα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα διορίζει ένα πλήρες μέλος και ένα αναπληρωματικό μέλος.

Ο εκπρόσωπος ενός συμβαλλόμενου μέρους θα είναι, κατ' αρχήν, σε επίπεδο Αντιπροέδρου. Θα πρέπει, ωστόσο, να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες που σχετίζονται με τον ρόλο

⁷ Απόφαση 2014/838/ΕΕ, Ευρατόμ της Επιτροπής, της 25ης Νοεμβρίου 2014, για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις συνεδριάσεις μεταξύ γενικών διευθυντών της Επιτροπής και οργανώσεων ή αυτοαπασχολούμενων ατόμων ([EE L 343/19, 28 Νοεμβρίου 2014](#))

⁸ Η συμφωνία υπενθυμίζει ότι (δυνάμει της απόφασης 1999/352 της Επιτροπής) η OLAF μπορεί να διενεργεί έρευνες σε σοβαρές περιπτώσεις που συνδέονται με την άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων, και συνιστούν, ενδεχομένως, παράλειψη των υποχρεώσεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης, η οποία μπορεί να επισύρει πειθαρχική ή, ενδεχομένως, ποινική δίωξη ή παράλειψη των αναλόγων υποχρεώσεων των μελών, διευθυντικών στελεχών ή μελών του προσωπικού που δεν υπόκεινται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης.

του κάθε θεσμικού οργάνου. Για τον λόγο αυτό η προτεινόμενη Συμφωνία προβλέπει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει την ευελιξία να διορίσει εκπρόσωπο άλλο από Αντιπρόεδρο, όταν το συγκεκριμένο αξίωμα δεν υφίσταται στη δομή ενός συμβαλλόμενου μέρους, ή όταν μια τέτοια επιλογή δεν κρίνεται ενδεδειγμένη.

Η Προεδρία του φορέα δεοντολογίας θα ασκείται εκ περιτροπής σε ετήσια βάση από τα όργανα βάσει της σειράς με την οποία απαριθμούνται στο άρθρο 13 της ΣΕΕ. Εάν η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αποκτήσει καθεστώς πλήρους συμβαλλόμενου μέρους, θα ασκεί την ετήσια προεδρία μετά την ολοκλήρωση της θητείας όλων των οργάνων όπως αυτά απαριθμούνται στο άρθρο 13 της ΣΕΕ.

Ο φορέας θα επικουρείται στο έργο του από πέντε ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που θα έχουν θέση παρατηρητή και θα διορίζονται σύμφωνα με διαδικασία που θα καθοριστεί από την Επιτροπή και με βάση την επάρκεια, την εμπειρία σε αξιώματα υψηλού επιπέδου, την ανεξαρτησία και τις επαγγελματικές ικανότητές τους. Θα παρίστανται σε κάθε συνεδρίαση του φορέα και θα λειτουργούν συμβουλευτικά σε δεοντολογικά ζητήματα που σχετίζονται με την εντολή του φορέα. Θα γνωμοδοτούν επίσης στο πλαίσιο ανταλλαγής απόψεων του φορέα σχετικά με την εναρμόνιση των εσωτερικών κανόνων συμβαλλόμενου μέρους με τα πρότυπα.

Κατά τον διορισμό των ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, τα συμβαλλόμενα μέρη θα καταβάλλουν προσπάθειες για τη διασφάλιση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων.

Τα μέλη του φορέα θα υποστηρίζονται από γραμματεία, η οποία θα είναι μια κοινή επιχειρησιακή δομή που θα στεγάζεται επισήμως στην Επιτροπή. Θα αποτελείται από προϊσταμένους/-ες διοικητικής μονάδας, ή αξιωματούχους αντίστοιχου βαθμού, που θα είναι αρμόδιοι/-ες για θέματα δεοντολογίας για τα μέλη του κάθε συμμετέχοντος οργάνου, και από εκείνους τους υπαλλήλους τους που θα υποδειχθούν για τον σκοπό αυτό. Ο κάτοχος της συγκεκριμένης θέσης στην Επιτροπή θα αναλάβει ρόλο συντονιστή για τη γραμματεία, εκτός εάν η Επιτροπή ορίσει άλλο πρόσωπο σε συμφωνία με τα συμβαλλόμενα μέρη.

3.2.Καθήκοντα

Ο φορέας δεοντολογίας θα αναλάβει τρία βασικά καθήκοντα:

- την εκπόνηση κοινών ελάχιστων προτύπων που θα ισχύουν για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη και τα μέλη τους, και την κίνηση της διαδικασίας αναθεώρησής τους, όπου αυτό απαιτείται·
- την ανταλλαγή απόψεων με βάση την εκτίμηση συμβαλλόμενου μέρους σχετικά με την εναρμόνιση των εσωτερικών κανόνων του με τα ανωτέρω πρότυπα·
- την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με τη διαγωγή των μελών τους, καθώς και την προώθηση ανταλλαγών με άλλους δημόσιους φορείς ή διεθνείς οργανισμούς με

δραστηριότητες που άπτονται των κανόνων ή των προτύπων δεοντολογίας και ακεραιότητας.

Η θέσπιση κανόνων και διαδικασιών δεοντολογίας και η εφαρμογή τους σε επιμέρους περιπτώσεις θα παραμείνει στην ευχέρεια του κάθε θεσμικού οργάνου, με πλήρη σεβασμό στην αυτονομία και την ανεξαρτησία του.

Τα λοιπά όργανα, οργανισμοί και υπηρεσίες της Ένωσης, πέραν των συμμετεχόντων θεσμικών οργάνων, δύνανται να εφαρμόζουν οικειοθελώς την πλήρη δέσμη των υφιστάμενων και μελλοντικών κοινών ελάχιστων προτύπων που θα εκπονεί ο φορέας στους κανόνες που ισχύουν για τα πρόσωπα, εκτός των υπαλλήλων τους, που κατέχουν αξιώματα ανάλογα με εκείνα που εμπίπτουν στην παρούσα συμφωνία. Στην περίπτωση αυτή, θα μπορούν να συμμετέχουν σε ανταλλαγή απόψεων με τα μέλη του φορέα δεοντολογίας σχετικά με εσωτερικούς κανόνες τους οι οποίοι άπτονται τομέων για τους οποίους έχουν εκπονηθεί πρότυπα. Θα ορίσουν εκπρόσωπο για τη συγκεκριμένη ανταλλαγή απόψεων. Ανάλογη ανταλλαγή απόψεων θα πραγματοποιείται κατά την ανάπτυξη νέων ή την επικαιροποίηση υφιστάμενων προτύπων.

3.3. Τομείς που ενδείκνυνται για εκπόνηση προτύπων

Ο φορέας θα εκπονήσει κοινά ελάχιστα πρότυπα σε καθορισμένη σειρά τομέων, τα οποία θα λαμβάνουν δεόντως υπόψη τη σπουδαιότητα των εν λόγω τομέων για την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα των μελών και των θεσμικών οργάνων στα οποία υπάγονται. Τα πρότυπα θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν δραστηριότητες για την προώθηση (ευαισθητοποίηση) και την παρακολούθηση της συμμόρφωσης σε κάθε θεσμικό όργανο. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος δύναται, ανά πάσα στιγμή, να εισηγηθεί στον φορέα, ο οποίος θα αποφασίσει με συναίνεση, την εκπόνηση κοινών ελάχιστων προτύπων σε άλλους τομείς. Τα πρότυπα πρέπει να είναι κοινά για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη και θα πρέπει, ως εκ τούτου, να είναι σχεδιασμένα με τρόπο που να σέβεται δεόντως τη διαφορετική θεσμική συγκρότηση ή αποστολή τους.

Τα πρότυπα θα πρέπει να είναι κοινά για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη και να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους που ελλοχεύουν – για τα ίδια τα συμβαλλόμενα μέρη και τα μέλη τους. Τα πρότυπα που θα εκπονηθούν από τον φορέα δεν δικαιολογούν, σε καμία περίπτωση, υποβάθμιση των προτύπων που μπορεί να εφαρμόζονται ήδη από ένα συμβαλλόμενο μέρος στον ίδιο αυτό τομέα.

Τα πρότυπα θα αφορούν τους ακόλουθους τομείς:

- **πρότυπα σχετικά με τη δήλωση συμφερόντων και περιουσιακών στοιχείων:** ορισμένα συμφέροντα και περιουσιακά στοιχεία μελών μπορεί να οδηγούν σε σύγκρουση συμφερόντων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή να είναι με άλλο τρόπο συναφή για την εκτέλεση των καθηκόντων. Τα κοινά πρότυπα θα βοηθήσουν όλα τα συμβαλλόμενα μέρη να εξετάσουν προσεκτικά τις κατηγορίες συμφερόντων και περιουσιακών στοιχείων που μπορεί δυνητικά να ενέχουν κίνδυνο για την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα των μελών. Τα κοινά πρότυπα θα πρέπει επίσης να πραγματεύονται

τους ενδεδειγμένους κανόνες και διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται για τον εξονυχιστικό έλεγχο των εν λόγω δηλώσεων σε όλα τα θεσμικά όργανα.

- **πρότυπα για τις δευτερεύουσες /εξωτερικές δραστηριότητες των μελών:** είναι πολύ σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η άσκηση τέτοιου είδους δραστηριοτήτων, εάν προβλέπεται, δεν περιορίζει τη διαθεσιμότητα των μελών για, ούτε είναι ασυμβίβαστη με, την εκτέλεση των θεσμικών καθηκόντων τους. Οι δραστηριότητες αυτές δεν πρέπει να υπονομεύουν την ανεξαρτησία των μελών, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό αμφιβολίες στην κοινή γνώμη σχετικά με την ανεξαρτησία του θεσμικού οργάνου στο οποίο υπάγονται. Τα πρότυπα θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους που ενέχονται σε ορισμένες δραστηριότητες οι οποίες μπορεί να δημιουργήσουν σύγκρουση συμφερόντων ή να οδηγήσουν, ιδίως όταν είναι αμειβόμενες, σε σύγκρουση ανάμεσα στην ανεξαρτησία που απαιτείται από ένα μέλος και στην εκτέλεση των καθηκόντων που σχετίζονται με τις εν λόγω εξωτερικές δραστηριότητες.
- **πρότυπα για την αποδοχή δώρων, φιλοξενίας και ταξιδιών που προσφέρονται από τρίτους:** τα μέλη δεν αναλαμβάνουν δημόσια αξιώματα ή δημόσιες αποστολές με σκοπό να αποκομίσουν ίδια οφέλη. Όταν η αξία τους υπερβαίνει τα όρια της ευγένειας ή όταν δεν έχουν δηλωθεί, η αποδοχή δώρων οποιασδήποτε μορφής ή φιλοξενίας από πηγές εκτός του θεσμικού οργάνου δημιουργεί κινδύνους σύγκρουσης συμφερόντων και υποψίες άσκησης επιρροής, ή τον κίνδυνο να θεωρηθεί απόπειρα άσκησης επιρροής, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Τα πρότυπα θα συμβάλουν στην αποτελεσματική πάταξη αυτών των κινδύνων.
- **πρότυπα για την αποδοχή βραβείων/παρασήμων/επάθλων/τίτλων κατά τη διάρκεια της θητείας τους:** όπως και στην περίπτωση των δώρων και της φιλοξενίας, η αποδοχή από τα μέλη βραβείων/παρασήμων/επάθλων/τίτλων από πηγές εκτός του θεσμικού οργάνου ενδέχεται, λόγω της προσέγγισης που δημιουργείται με την πηγή, να ενέχει κινδύνους σύγκρουσης συμφερόντων και δημιουργίας εξαρτήσεων. Τα πρότυπα θα συμβάλουν στο να εναρμονιστεί η αξιολόγηση των λόγων απονομής ενός τίτλου ή ενός παρασήμου και των πιθανών συνεπειών για την ανεξαρτησία του μέλους.
- **πρότυπα για τα μέτρα που αφορούν τις προϋποθέσεις και τη διαφάνεια, ειδικά όσον αφορά συναντήσεις με εκπροσώπους συμφερόντων και τη δημοσίευση των σχετικών πληροφοριών:** ο διαρκής διάλογος με ενδιαφερόμενα μέρη και εκπροσώπους συμφερόντων αποτελεί μέρος του δημοκρατικού συστήματος της ΕΕ και μπορεί να αποτελέσει πολύτιμη συμβολή για τη θέσπιση και την εφαρμογή νομοθεσίας ή πολιτικών που λαμβάνουν ολοκληρωμένα υπόψη τις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε τομέα. Ωστόσο, είναι απολύτως αναγκαία η ύπαρξη ενός διαφανούς πλαισίου για τον διάλογο αυτό, προκειμένου να αποφεύγεται από το θεσμικό όργανο ή τα μέλη του ο κίνδυνος να χρησιμοποιηθεί – ακόμη και ακουσίως – προς όφελος συγκεκριμένης ομάδας συμφερόντων με πιθανώς αρνητικές επιπτώσεις για την εμπιστοσύνη των πολιτών και το γενικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφαρμόζονται ήδη ορισμένα κοινά πρότυπα για τις συναντήσεις με εκπροσώπους συμφερόντων και τη δημοσίευση των σχετικών πληροφοριών μετά τη σύναψη της διοργανικής συμφωνίας σχετικά με το Μητρώο Διαφάνειας μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, παρόλο που οι εσωτερικοί κανόνες και πρακτικές των τριών θεσμικών οργάνων παρουσιάζουν διαφορές μεταξύ τους, γεγονός που επιτείνει την ανάγκη για θέσπιση κοινών προτύπων.

Τα μέτρα που αφορούν τις προϋποθέσεις και τη διαφάνεια εφαρμόζονται και σε άλλες περιπτώσεις πέραν των συναντήσεων και της δημοσιοποίησης των σχετικών πληροφοριών, π.χ. σε σχέση με την πρόσβαση στις εγκαταστάσεις των θεσμικών οργάνων, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί εκπροσώπηση των συμφερόντων σε ένα πλαίσιο διαφάνειας και δεοντολογίας. Κοινά ελάχιστα πρότυπα θα πρέπει να εκπονηθούν και για τις άλλες αυτές περιπτώσεις.

- **πρότυπα για τον χειρισμό δραστηριοτήτων πρώην μελών μετά τη λήξη της θητείας τους και για τη διαφάνεια των εν λόγω δραστηριοτήτων:** οι δραστηριότητες μετά τη λήξη της θητείας ενέχουν τον κίνδυνο της χρήσης ευαίσθητων πληροφοριών από το πρώην μέλος προς όφελος ενός νέου εργοδότη, πελάτη ή επαγγέλματος, της αθέμιτης χρήσης επαφών ή σχέσεων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης θέσης του με σκοπό την άσκηση επιρροής σε αποφάσεις των θεσμικών οργάνων στο μέλλον ή της δημιουργίας αμφιβολιών σχετικά με αποφάσεις που έλαβαν δημόσιοι λειτουργοί κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους. Τα κοινά πρότυπα θα μπορούσαν να πραγματεύονται τις προϋποθέσεις για την έγκριση αυτών των δραστηριοτήτων, τη διαφάνειά τους και ορισμένους σχετικούς περιορισμούς.
- **πρότυπα για την εφαρμογή του κοινού πλαισίου, μεταξύ άλλων όσον αφορά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης και τις επακόλουθες ενέργειες σε περίπτωση παραβάσεων:** τα πρότυπα σχετικά με τη διαγωγή των μελών είναι μεν απολύτως αναγκαία, αλλά δεν επαρκούν από μόνα τους: πρέπει να συμπληρώνονται με συγκεκριμένους και αποτελεσματικούς μηχανισμούς εφαρμογής και παρακολούθησης καθώς και μηχανισμούς για την ενίσχυση μιας κοινής νοοτροπίας σε θέματα δεοντολογίας και ακεραιότητας, ιδίως μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης. Τα κοινά πρότυπα μπορεί να σχετίζονται με τις εσωτερικές συμβουλευτικές αρμοδιότητες που συνδράμουν τις αρμόδιες αρχές στην εκτίμηση ενός συγκεκριμένου θέματος ή απευθείας τα μέλη, ιδίως δε με τη σύνθεση των εσωτερικών οργάνων δεοντολογίας και τα καθήκοντά τους. Αφορούν επίσης τις διαδικασίες παρακολούθησης της συμμόρφωσης και τις επακόλουθες ενέργειες σε περίπτωση παραβάσεων. Τα πρότυπα μπορεί επίσης να σχετίζονται με τους μηχανισμούς για την καταγγελία, στην OLAF και στο οικείο θεσμικό όργανο, παράβασης του εσωτερικού κανονισμού σε τομέα που καλύπτεται από τα πρότυπα από κάποιο μέλος, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών που έπονται της καταγγελίας και της προστασίας των καταγγελλόντων από αντίποινα.
- **πρότυπα σχετικά με τη δημοσίευση πληροφοριών που έχουν συλλεγεί στο πλαίσιο των προηγούμενων σημείων.** Η διαφάνεια αποτελεί κεντρικό στοιχείο μιας δημοκρατικής ΕΕ την οποία οι πολίτες εμπιστεύονται και υποστηρίζουν. Ο φορέας πρέπει να εκπονήσει πρότυπα για τη διαφάνεια στους ανωτέρω τομείς, σε πλήρη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς κανόνες για την προστασία των δεδομένων⁹, π.χ. σε

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

σχέση με τη δημοσιοποίηση ατομικών συμφερόντων μέσω ειδικών δηλώσεων με σκοπό την αποφυγή αμφιβολιών σχετικά με την ανεξαρτησία των μελών και των θεσμικών οργάνων στα οποία υπάγονται. Η διαφάνεια εμπεριέχει επίσης τη δημοσίευση όλων των προτύπων που έχει εκπονήσει ο φορέας, και όλων των εφαρμοζόμενων κανόνων στο κάθε θεσμικό όργανο για όλους τους τομείς που καλύπτονται από τα πρότυπα, ιδίως μέσω του δικτυακού τόπου του φορέα.

3.4.Ο φορέας δεοντολογίας στη διοργανική αρχιτεκτονική

Οι πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής στηρίζουν τη δημιουργία ενός «ανεξάρτητου φορέα δεοντολογίας κοινού για όλα τα θεσμικά όργανα» καθώς όλα τα θεσμικά όργανα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εδραίωση της εμπιστοσύνης στην ΕΕ. Η Επιτροπή θεωρεί συνεπώς ότι μια συμφωνία μεταξύ όλων των θεσμικών οργάνων, με βάση τη θεσμική αυτονομία τους, αποτελεί την ενδεδειγμένη διοικητική προσέγγιση καθώς επιτρέπει τη συμμετοχή όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Η σύσταση του φορέα θα σέβεται την αυτονομία και την ανεξαρτησία του κάθε θεσμικού οργάνου, καθώς και τη θεσμική ισορροπία και τις διάφορες διατάξεις των Συνθηκών για τα μέλη των διαφόρων θεσμικών οργάνων. Οι Συνθήκες, και ιδίως το άρθρο 13 παράγραφος 2 της ΣΕΕ, καθιερώνουν ένα σύστημα θεσμικών αντιβάρων σε επίπεδο ΕΕ: η ισορροπία αυτή δεν μπορεί να ανατραπεί ή να τροποποιηθεί με συμφωνία μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Οι αρμοδιότητες του φορέα δεν έρχονται σε σύγκρουση με το δικαίωμα του κάθε θεσμικού οργάνου να θεσπίζει εσωτερικούς κανόνες και να λαμβάνει αποφάσεις για τα μέλη του. Η εφαρμογή των εσωτερικών κανόνων αποτελεί πρωταρχική αρμοδιότητα κάθε θεσμικού οργάνου, η οποία ασκείται στο πλαίσιο του συστήματος θεσμικής ισορροπίας με τους ελέγχους και τις ισορροπίες που έχουν θεσπίσει οι Συνθήκες.

Τα πρότυπα που εκπονούνται από τον φορέα θα αποτελέσουν, ωστόσο, μια ελάχιστη κοινή βάση για περαιτέρω εναρμόνιση των πλαισίων δεοντολογίας που ισχύουν για τα μέλη όλων των συμμετεχόντων θεσμικών οργάνων, χωρίς πάντως να επιβάλουν τη θέσπιση μιας ενιαίας δέσμης κανόνων δεοντολογίας που θα είναι κοινοί για όλους.

Ο φορέας δεν θα παρεμβαίνει, ούτε θα επιβάλλει με οποιονδήποτε τρόπο περιορισμούς, στις ερευνητικές αρμοδιότητες (και, συνεπώς δεν θα υφίσταται επικάλυψη) στο πλαίσιο των εξουσιών:

- της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) που διαθέτει σημαντικές εξουσίες και εμπειρογνώσια στη διερεύνηση σοβαρών παραβάσεων των επαγγελματικών καθηκόντων των μελών. Όλα τα θεσμικά και λοιπά όργανα, οι οργανισμοί και οι υπηρεσίες της ΕΕ πρέπει να αναγνωρίζουν και να στηρίζουν πλήρως την εντολή της OLAF·
- της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, η οποία είναι αρμόδια για την έρευνα ποινικών αδικημάτων που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, και όταν αυτά

διαπράττονται από μέλη των θεσμικών οργάνων, και μπορεί να στηρίζεται στις εξουσίες και τα μέτρα που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου·

- των εθνικών αστυνομικών και εισαγγελικών αρχών που είναι αρμόδιες για την έρευνα ποινικών αδικημάτων από μέλη, και μπορούν να στηρίζονται στις εξουσίες και τα μέτρα που προβλέπονται από τις εθνικές ποινικές διαδικασίες· εδώ εντάσσεται η δίωξη ποινικών αδικημάτων, όπως η απάτη και η διαφθορά, για τα οποία η Επιτροπή παρουσίασε τη λεγόμενη δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς στις 3 Μαΐου, όπως είχε ανακοινωθεί από την Πρόεδρο κ. von der Leyen στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης το 2022. Η εν λόγω δέσμη μέτρων περιλαμβάνει πρόταση για επικαιροποίηση και εναρμόνιση των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τους ορισμούς και τις κυρώσεις για τα αδικήματα διαφθοράς, με στόχο την καθιέρωση αυστηρών προτύπων για την καταπολέμηση της διαφθοράς, και εφαρμόζεται πλήρως στα μέλη όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ καθώς και στους υπαλλήλους της ΕΕ·
- του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή, που μπορεί να κινεί έρευνες όταν υπάρχουν υποψίες κακοδιοίκησης από τα θεσμικά όργανα και μπορεί να ζητεί πρόσβαση σε πληροφορίες και έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των θεσμικών οργάνων.

Σε συμμόρφωση με τις Συνθήκες, για την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, τα συμμετέχοντα θεσμικά όργανα θα επιδείξουν πνεύμα αμοιβαίας και ειλικρινούς συνεργασίας.

4. Συμπέρασμα

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, και οι αποστολές τους, πρέπει να βασίζονται στην άμεμπτη διαγωγή των μελών τους. Παρόλο που οι συζητήσεις για τη σύσταση διοργανικού φορέα δεοντολογίας δεν είναι κάτι καινούριο, υπάρχουν σήμερα ευνοϊκές συνθήκες και ισχυρή βούληση για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου, με σεβασμό στις ιδιαιτερότητες και την ανεξαρτησία όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Η δημιουργία του φορέα θα συμπληρώσει το υφιστάμενο πλαίσιο δεοντολογίας και θα συμβάλει στην εδραίωση και ενίσχυση της εμπιστοσύνης στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και στους ανθρώπους που τα υπηρετούν. Η σύσταση του εν λόγω φορέα θα αποτελέσει σημαντικό βήμα στην προσπάθεια να διασφαλιστεί ότι τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης πληρούν και εφαρμόζουν τα αυστηρότερα πρότυπα ανεξαρτησίας και ακεραιότητας.

Προς τούτο, η Επιτροπή προτείνει τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ όλων των θεσμικών και των συμβουλευτικών οργάνων της ΕΕ που απαριθμούνται στο άρθρο 13 της ΣΕΕ η οποία επισυνάπτεται στην παρούσα ανακοίνωση. Σε πνεύμα ειλικρινούς συνεργασίας, τα ενδιαφερόμενα θεσμικά όργανα θα πρέπει να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας επί του επισυναπτόμενου σχεδίου το ταχύτερο δυνατό και εντός χρονικού πλαισίου που θα καθιστά δυνατή τη σύσταση του διοργανικού φορέα δεοντολογίας πριν από τις επόμενες ευρωπαϊκές εκλογές. Κατόπιν αιτήματός της, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μπορεί επίσης να καταστεί πλήρες συμβαλλόμενο μέρος της παρούσας συμφωνίας μετά την έναρξη ισχύος

της. Τα λοιπά όργανα, οργανισμοί και υπηρεσίες της Ένωσης, πέραν των συμβαλλομένων μερών, δύνανται να αποφασίσουν να εφαρμόσουν οικειοθελώς την πλήρη δέσμη των υφιστάμενων ή μελλοντικών κοινών προτύπων που θα εκπονεί ο φορέας δεοντολογίας στους κανόνες που ισχύουν για τα πρόσωπα, εκτός των υπαλλήλων τους, που κατέχουν αξιώματα ανάλογα με εκείνα που εμπίπτουν στην εν λόγω συμφωνία. Στην περίπτωση αυτή, θα συμμετάσχουν σε ανταλλαγή απόψεων με τα μέλη του φορέα δεοντολογίας σχετικά με τους αντίστοιχους εσωτερικούς κανόνες τους που αφορούν τομείς στους οποίους έχουν αναπτυχθεί πρότυπα. Ανάλογη ανταλλαγή απόψεων θα πραγματοποιείται κατά την ανάπτυξη νέων ή την επικαιροποίηση υφιστάμενων προτύπων.

Η παρούσα πρόταση εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο δράσεων της Επιτροπής για την ενίσχυση της ακεραιότητας και την προάσπιση του δημοκρατικού συστήματος της Ένωσης.

Όπως είχε ανακοινωθεί στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης το 2022, η Επιτροπή παρουσίασε μια δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς στις 3 Μαΐου. Η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει πρόταση οδηγίας με νέους και ενισχυμένους κανόνες που ποινικοποιούν τα αδικήματα διαφθοράς και εναρμονίζουν τις ποινές ανά την ΕΕ, καθώς και πρόταση του Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, με την υποστήριξη της Επιτροπής, για καθιέρωση ειδικού καθεστώτος κυρώσεων στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) με στόχο την καταπολέμηση σοβαρών περιστατικών διαφθοράς σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα νέα αυτά μέτρα δίνουν μεγάλη έμφαση στην πρόληψη και στη δημιουργία μιας νοοτροπίας ακεραιότητας, που δεν θα ανέχεται τη διαφθορά ενώ ταυτόχρονα θα ενισχύει και θα λειτουργεί σε συνέργεια με τα υπάρχοντα εργαλεία επιβολής π.χ. την οδηγία του 2019 για την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης.

Μια άλλη σχετική πρωτοβουλία που ανακοινώθηκε στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης το 2022 είναι η δέσμη μέτρων για την προάσπιση της δημοκρατίας.

Οι πρωτοβουλίες αυτές, σε συνδυασμό με την παρούσα πρόταση, θα ενισχύσουν περαιτέρω τη θεσμική συγκρότηση της Ένωσης, εξασφαλίζοντας ακόμη υψηλότερο επίπεδο διαφάνειας και ακεραιότητας, και ενισχύοντας, ως εκ τούτου, την εμπιστοσύνη των πολιτών της ΕΕ στο δημοκρατικό τους σύστημα.